

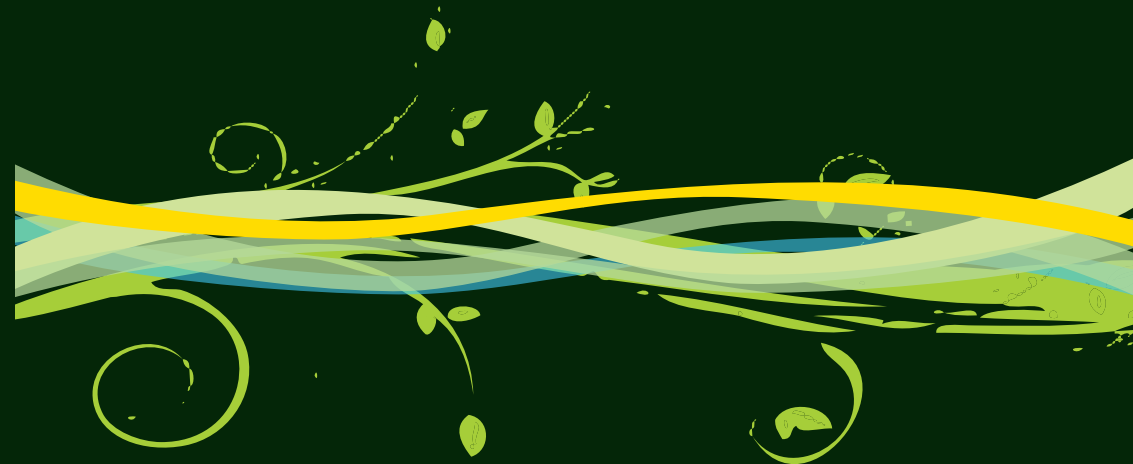
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013 г.”

Оперативна програма
Околна среда

Решения за
по-добър живот

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013 г."

В началото на 2007 г. започна новият програмен период по отношение на средствата, които Европейският съюз (ЕС) отпуска на страните-членки от Структурните фондове и Кохезионния фонд, с чиято помощ ще бъдат реализирани различните аспекти на Кохезионната политика на ЕС. Този програмен период е до края на 2013 г. Кохезионната политика е политика на сближаване. Нейната основна цел е да подпомогне изравняването на изоставащите региони в рамките на ЕС; реструктурирането на промишлените зони, изпаднали в криза; обновяването на западащите градски квартали; предоставянето на гражданите на ЕС на равни възможности за достъп до качествено образование и обучение, за получаване на подходяща работа, за екологично чиста околна среда и осигуряване на благоприятна бизнес-среда.

Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ определя стратегическите цели и приоритети на страната в сектор „околна среда“, които ще се финансират от европейските фондове и е насочена към реализация на поетите ангажменти в сектора по време на преговорния процес и постигане на съответствие с екологичните изисквания на Европейския съюз. Двата фонда, които предоставят средства в областта на околната среда са:

- **Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)** – с основна цел да засили икономическото и социално сближаване в Европейския съюз, като възстанови нарушеното равновесие между регионите и
- **Кохезионен фонд (КФ)** – с цел да подпомага по-слабо развитите страни-членки да намалят своето икономическо и социално изоставане и да стабилизират икономиката си.

Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ е стратегически документ-рамка за усвояване на финансови средства от ЕФРР, КФ и съфинансирана от националния бюджет, като обхваща територията на цялата страна.

ГЛАВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ПОДОБРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ЕС-ТЕСТВЕНАТА ОКОЛНА СРЕДА И РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

- Опазване и подобряване на състоянието на водите;
- Подобряване на управлението на отпадъците и защитата на почвите;
- Опазване на биоразнообразието и защита на природата.

Реализирането на тези цели ще доведе до подобряване на качеството на живот на населението в страната и до повишаване на възможностите за инвестиции в нейната икономика.

ОБЩ БЮДЖЕТ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА

Общият бюджет на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ е **1.8 милиарда евро**,

- от които **1.466 милиарда евро** са от фондовете на ЕС, разпределени както следва:
  - от Кохезионен фонд – 1.027 милиарда евро
  - от Европейския фонд за регионално развитие – 439 милиона евро;
- **334 млн. евро** са от национално съфинансиране.

ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

В оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ са определени четири приоритета за финансиране.

Приоритети 1, 2 и 3 са насочени съответно към секторите „води“, „отпадъци“ и „биоразнообразие“. Програмата се фокусира върху изпълнение на изискванията на европейското и съответното българско законодателство в горепосочените области.

Приоритет 4 - „Техническа помощ“ е насочен към осигуряване на необходимата подкрепа за изпълнението на оперативната програма и покрива нуждите на всички приоритети.

ПРИОРИТЕТ 1: Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2 000 екв. ж. и в населени места под 2 000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали.

Приоритетът се финансира от КФ и е насочен към **опазването и подобряването на екологичното състояние на водите на територията на страната.**

Обхват на дейностите, които ще бъдат финансирани:

- строителство/реконструкция/модернизация на пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с над 10 000 екв. жители; за населени места с 2 000 – 10 000 екв. ж.; и с под 2 000 екв. ж. за населени места в градски ареали;
- строителство/разширение/реконструкция на канализационни мрежи за населени места с над 10 000 екв. жители; за населени места с 2 000 – 10 000 екв. ж.; и с под 2 000 екв. ж. за населени места в градски ареали;
- въвеждане на технологии за третично пречистване на градските отпадъчни води в населени места с над 10 000 екв. ж. и с под 2 000 екв. ж. за населени места в градски ареали;
- доставка на оборудване за откриване и измерване на течове и съоръжения за третиране на утайките от селищните пречиствателни станции за отпадъчни води;
- изграждане/реконструкция/разширяване на водоснабдителни мрежи и на нови резервоари за съхранение на вода и помпени станции (при конкретни нужди на същите агломерации);
- изграждане/реконструкция/модернизация на пречиствателни станции за питейни води, както и необходимите рехабилитационни дейности с оглед минимизиране на загубите при водопреноса и съхранението (при конкретни нужди на същите агломерации);

- изграждане/реконструкция/разширяване на основни водопроводи, свързващи водоснабдителните мрежи с водоизточниците (при конкретни нужди на същите агломерации);
- изграждане/реконструкция/разширяване на основни водопроводи, свързващи водоснабдителните мрежи с водоизточниците (при конкретни нужди на същите агломерации);
- разработване и актуализиране на планове за управление на речните басейни;
- осигуряване на подкрепа за подготовка на инвестиционни проекти за последващо финансиране в рамките на приоритет 1.

ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Право да кандидатстват за финансиране по приоритет 1 имат:

- общински администрации;
- ВиК дружества;
- басейнови дирекции в рамките на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

ПРИОРИТЕТ 2: Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци.

Приоритетът се финансира от ЕФРР и е насочен към подобряване на управлението на отпадъците в страната в съответствие с определената йерархия за управление на отпадъците, както и към подобряване състоянието на почвите и подземните води и намаляване на частта от територията на страната, покрита със стари депа за битови отпадъци.

Обхват на дейностите, които ще бъдат финансирани:

- доизграждане на системи от "поносими" регионални съоръжения/инсталации за обезвреждане на битови отпадъци с достатъчен капацитет за нуждите на страната в 54-те региона за управление на отпадъците;

- изграждане на "поносими" съоръжения за предварително третиране, включително за компостиране, сортиране и сепариране на отпадъци, едновременно с въвеждането в експлоатация на новоизграждащите се регионални депа за битови отпадъци;
- изграждане на центрове за рециклиране на отпадъци, едновременно с въвеждането в експлоатация на новоизграждащите се регионални депа за битови отпадъци;
- изграждане на инсталации за оползотворяване на отделените газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци, чрез производство на електрическа енергия;
- изграждане на регионални съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаването на сгради;
- поетапно прекратяване на експлоатацията и последващо закриване на съществуващи депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на нормативната уредба и съвременните технически стандарти. Тяхното закриване в общините от даден регион ще бъде съобразено с въвеждането в експлоатация на съответното ново регионално съоръжение/инсталация за третиране на битови отпадъци;
- разработване, преглед и актуализация на регионални/общински планове за управление на отпадъците;
- подготовка на инвестиционни проекти за последващо финансиране в рамките на приоритет 2.

ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Право да кандидатстват за финансиране по приоритет 2 имат:

- общински администрации;
- регионални асоциации/сдружения на общини.

ПРИОРИТЕТ 3: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие.

Приоритетът се финансира от ЕФРР и е насочен към **намалаване и спиране загубата на биологично разнообразие в страната.** Това следва да се постигне чрез развитие на националната екологична мрежа НАТУРА 2000, устойчиво управление, опазване и възстановяване.

Обхват на дейностите, които ще бъдат финансирани:

- разработване и актуализиране на плановете за управление на защитени територии и на плановете за управление на защитените зони от НАТУРА 2000;
- повишаване на информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000;
- създаване на управителни органи на определените места от НАТУРА 2000 и подкрепа за повишаване на административния капацитет и ефективността на публичната администрация;
- изпълнение на дейности, свързани с опазване и възстановяване на местообитания и регулирано използване на видовете;
- дейности, свързани с опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в страната, като разработване на плановете за действие за всички застрашени видове, които са от световно/европейско значение и изпълнение на залегалите в тях дейности;
- дейности по възстановяване на унищожени или антропогенно повлияни местообитания; проучване на влиянието на инвазивни видове и реализация на дейности за тяхното ограничаване;
- дейности, целящи смекчаване влиянието на климатичните промени върху биологичното разнообразие;
- подкрепа за подготовка на проекти за последващо финансиране в рамките на приоритет 3.

ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Право да кандидатстват за финансиране по приоритет 3 имат:

- общински администрации;
- асоциации/сдружения на общини;
- структури в рамките на МОСВ, които отговарят за управлението на съответно национални и природни паркове и за НАТУРА 2000, както и регионални структури на МОСВ;
- администрации, управляващи НАТУРА 2000;
- неправителствени организации.

ПРИОРИТЕТ 4: Техническа помощ.

Приоритетът е насочен към осигуряването на необходимата подкрепа за управлението на програмата, нейното изпълнение, контрол, наблюдение и оценка, както и за мерки за публичност и популяризиране на програмата и за обмяна на опит. Този приоритет фокусира върху засилването и укрепването на съществуващия капацитет в страната, както на структурите, включени в общата система за управление на оперативната програма, така и на общините като основен бенефициент.

ПРОЦЕДУРА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Бенефициентите, които желаят да кандидатстват за финансиране по оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г.", следва да са запознати с процедурите за кандидатстване, оценка и избор на проекти, а също така и със схемата за предоставяне на финансова помощ. Начинът, по който се кандидатства за финансиране по оперативната програма е представен на схема 1.

Схема 1. Процедура за кандидатстване и избор на проекти.

* **ВАЖНО:** Министърът на околната среда и водите подписва договор с бенефициента, чието проектно предложение е под 25 милиона евро. Проекти на стойност **над 25 милиона евро** (т. нар. "големи проекти") **ПОДЛЕЖАТ НА ОДОБРЕНИЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ!**

ПОЛУЧАВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕС

1. Изпълнителят (строител/доставчик/консултант) издава фактура (или документ с еквивалентна доказателствена стойност) на името на бенефициента.

2. Бенефициентът плаща фактурата със собствени средства.

3. Бенефициентът ежесечно изготвя:

- искане за средства
- декларация за разходи
- доклад за напредъка по проекта

и ги предоставя на Междинното звено, заедно с копия от фактурите.

4. Междинното звено осъществява проверки на представените от бенефициентите документи.

Проверката бива:

- формална
- за допустимост
- за достоверност

Същевременно Междинното звено има право да извършва проверки на мястото на изпълнение на проекта.

Въз основа на извършените проверки Междинното звено изготвя ежесечно:

- искане за средства
- декларация за разходи
- доклад за верификация
- прогнози за плащанията

които представя в Управляващия орган, заедно с копия от фактурите.

5. Управляващият орган осъществява проверки на представените от Междинното звено документи, като има право да осъществява проверки на място върху работата на Междинното звено, а в определени случаи и на отделни дейности или проекти.

Управляващият орган ежесечно изготвя:

- искане за средства
- декларация за разходи
- доклад за верификация

и ги представя на Сертифициращия орган в Министерството на финансите

6. Сертифициращият орган прави проверка на декларацията за разходи, получена от Управляващия орган, в резултат на което подготвя искане за плащане в електронен формат и го представя на Европейската комисия.

7. Европейската комисия осъществява плащане по сметка на Сертифициращия орган, отговорен за получаване на плащанията.

8. Сертифициращият орган отпуска одобрената сума (в национална валута) по сметката на Междинното звено, което изпълнява функцията по разплащане с бенефициентите.

9. Междинното звено възстановява средствата на бенефициентите.

По време на реализацията на одобрените за финансиране проекти, МОСВ ще изпълнява контролни функции, а бенефициентите на програмата ще носят отговорността за ежедневно административно, финансово и техническо управление на проектите.

Ефективното участие в процеса на усвояване на средствата от Европейските фондове ще осигури чиста и здравословна околна среда, ще допринесе за предоставяне на качествени и ефективни услуги на гражданите, с цел достигане на социален и икономически растеж.

ОПИТ ПО ПРОГРАМА ИСПА

Първият проект по програмата ИСПА за строителство на пречиствателна станция за отпадъчни води в Горна Оряховица завърши през месец октомври 2007 г.

Общата стойност на инвестицията е 16 633 945 евро, като 75 % от тях са безвъзмездна финансова помощ по програмата ИСПА, а 25% - държавно финансиране. Съоръжението обслужва градовете Горна Оряховица, Долна Оряховица и Лясковец. Бяха изградени пречиствателна станция за отпадъчни води, помпена станция с напорен тръбопровод от Долна Оряховица, връзки с канализационните колектори от Лясковец и Горна Оряховица и изграждане на необходимата инфраструктура. За управлението и експлоатацията на съоръжението са обучени и назначени около 30 специалисти.

В процес на изпълнение са 22 проекта за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води и 6 регионални депа за битови отпадъци.

Използвани съкращения

ЕС – Европейски съюз
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
КИКП – Комитет за избор и координация на проекти
КФ – Кохезионен фонд
МЗ – Междинно звено
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
СПСОВ – Селищна пречиствателна станция за отпадни води
УО – Управляващ орган

Адреси и контакти

Република България
Министерство на околната среда и водите
Дирекция "Кохезионна политика за околна среда"
Отдел "Програмиране, партньорство, информация и публичност"
София 1000, бул. "Мария Луиза" 22
Тел. 02/940 6117; 02/940 6101; 02/ 940 6694
e-mail: ope@moew.government.bg ;
www.moew.government.bg